

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 10. listopadu 2009 v senátě složeném z předsedy JUDr. Martina Zelenky a soudců JUDr. Michala Hodouška a JUDr. Jaroslavy Maternové odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], [datum narození], proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 9. 2009 č. j. 7 T 9/2009 – 803 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 tr. ř. se z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek částečně zrušuje, a to ve výroku o trestu.

Podle § 259 odst. 3 tr. ř. se znovu rozhoduje tak, že obžalovaný [jméno] [příjmení] se odsuzuje podle § 219 odst. 2 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání čtrnácti (14) roků.

Podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. se pro výkon tohoto trestu zařazuje do věznice se zvýšenou ostrahou.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové byl obžalovaný [jméno] [příjmení] uznán vinným trestným činem vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. h) tr. zák., kterého se dle skutkových citovaného soudu dopustil stručně řečeno tak, že v přesně nezjištěné době od 11,15 hodin dne 15. 11. 2008 do 13,30 hodin dne 16. 11. 2008 v Hradci Králové, Klumparově ulici č. 572, v bytě poškozené [jméno] [příjmení], [datum narození], tuto fyzicky napadl pěstmi, škrcením, dalším nezjištěným způsobem a pěti bodnými ranami nožem, to vše v úmyslu poškozenou usmrtit a zmocnit se jejích věcí, přičemž na následky utrpěných zranění poškozená zemřela, načež odcizil nejméně 500 Kč v hotovosti a pozlacený řetězek se dvěma srdíčky v hodnotě 450 Kč.

Za uvedený trestný čin uložil krajský soud obžalovanému podle § 219 odst. 2 tr. zák., za použití § 29 odst. 2 tr. zák. výjimečný trest odnětí svobody v trvání sedmnácti roků, pro jehož výkon jej podle § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou. Dále podle § 29

odst. 1 tr. zák. rozhodl, že doba výkonu trestu ve věznicí se zvýšenou ostrahou se pro účely podmíněného propuštění do doby výkonu trestu nezapočítává.

Dále uložil podle § 72 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zák. obžalovanému ochranné opatření, a to ochranné protialkoholní léčení ve formě ústavní.

Proti rozsudku podal obžalovaný ihned po jeho vyhlášení odvolání, které následně prostřednictvím obhájce odůvodnil. Vrchní soud pouze podotýká, že ve věci existují dvě odvolání ze strany obhajoby, první je vypracováno bývalým ustanoveným obhájcem obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení], druhé obhájcem Mgr. [jméno] [příjmení], kterého si obžalovaný zvolil na základě plné moci již v době odvolacího řízení. Vrchní soud i pro další případnou argumentaci týkající se změny obhájce podotýká, že pro něj činnost obhajoby představuje samozřejmě kontinuitu v dané věci, zejména stran otázek hájení práv obžalovaného, ale i taktiky jeho obhajoby, se kterou musel obžalovaný jak v případě ustanoveného, tak zvoleného obhájce jistě souhlasit. Jde konec konců o odvolání obžalovaného, nikoli jeho obhájců.

Dlužno však konstatovat, že obě dvě odvolání jsou – byť místy s rozdílnými argumenty (což je přirozené) – ve své podstatě shodná. Napadají všechny výroky rozsudku, podstata spočívá v tvrzení, že se obžalovaný zažalovaného jednání nedopustil, když prvotní doznání na něm byl vynuceno nezákonným násilným přístupem policie. Uvádějí, že jiné usvědčující důkazy ve věci nejsou, když namítají, že výsledky fyziodetekčního vyšetření (tzv. detektor lži), které krajský soud používá také jako usvědčující důkaz, jsou důkazem nepřipustným a zpráva o výsledku vyšetření nemůže být použita jako důkaz pro rozhodování soudu, viz rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky č. R 8/1993.

Konstatuje se v odvolání dále, že nebyly nalezeny žádné stopy, které by svědčily o tom, že obžalovaný v bytě byl, v novějším odvolání je dále uvedeno, že soud se nezabýval skutečnostmi, že ho prakticky nikdo ze svědků v okolí poškozené neznal a neviděl, např. svědkyně [jméno] [příjmení] opakovaně prohlásila, že osobou, kterou v domě potkala, není obžalovaný. Výpovědi svědků [příjmení], [příjmení], [příjmení] považuje druhé odvolání za účelové a nedostatečně provedené, za velmi vážné pochybení považuje i to, že u hlavního líčení nebyli vyslechnuti svědci [příjmení] [příjmení], další důležitý svědek [jméno] [příjmení] a také [jméno] [příjmení], který by mohl potvrdit, že obžalovaný nebyl bez finančních prostředků, neboť mu splácel automobil BMW. Zabývá se také rozpory z tvrzení manželky obžalovaného, v souvislosti s televizním pořadem „112“, resp., „Na stopě“. Vzhledem k tomu, že další důkazy ve věci nejsou, a doznání obžalovaného bylo dle obhajoby získáno nezákonně, je v obou odvoláních navrhováno, aby byl napadený rozsudek zrušen a obžalovaný obžaloby zproštěn ve smyslu § 226 písm. c) tr. ř., event. aby věc byla vrácena krajskému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1, odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad, a dospěl k následujícím závěrům.

Řízení předcházející vydání napadeného rozsudku bylo provedeno v souladu se zákonem a nebyly zjištěny žádné podstatné vady, zejména ne takové, které by měly vliv na správnost a zákonnost přezkoumávaných výroků, když určitou výjimkou je výrok o trestu. Krajský soud postupoval při objasňování věci tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který byl nezbytný pro jeho rozhodnutí. Důkazy pak hodnotil podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu, takže dospěl ke správným skutkovým i právním závěrům. Na odůvodnění napadeného rozsudku lze proto – až na níže uvedené korekce a připomínky – více méně odkázat a dále uvést následující.

Je skuteností, že ve věci je určitá důkazní nouze, neboť stěžejními usvědčujícími důkazy jsou pouze dva – oba dva obsahují svou podstatou doznání obžalovaného – první z nich je výpověď

obžalovaného ze dne 27. 2. 2009 na č.l. 24 – 33 spisu, druhým takovým důkazem je prověrka výpovědi obžalovaného ze stejného dne na č.l. 43 – 46 spisu. Ke druhému důkazu existuje ještě fotodokumentace, k oběma důkazům pak dle názoru vrchního soudu velice důležité, resp. rozhodující videozáznamy na nosičích DVD.

Uvedené dva důkazy obžalovaný zpochybňuje tím, že k doznání byl přinucen policií vlastně násilím. Vrchní soud po přezkoumání celé věci, a zejména též poté, co zhlédl oba výše citované úkony na záznamu DVD, je jednoznačně toho názoru, že ze strany obžalovaného se jedná stran tvrzení o policejním násilí o obhajobu smyšlenou.

Jestliže obžalovaný poukazuje na zranění na hlavě, které měl, to bylo vysvětleno policejním záznamem ze dne 26. 2. 2009, přičemž prakticky ihned byl o použití donucovacího prostředku informován nadřízený policistů, kteří zákrok prováděli, a ten v relativně krátké době o tomtéž informoval státního zástupce – je tedy zřejmé, že policie nic neskrývala, nic netajila, což by patrně v případě nezákonného jednání nebylo – alespoň ne směrem ke státnímu zástupci.

Obžalovaný sám ostatně nikdy ani neurčil konkrétní policisty, kteří se na něm nezákonného násilí měli dopouštět, a ze své vlastní iniciativy ani neměl snahu tyto policisty vyslechnout jako svědky. Pokud tak učinil později, stalo se tak dle názoru odvolacího soudu zjevně v reakci na obsah usnesení zdejšího soudu ze dne 20. 8. 2009 sp. zn. 7 To 76/2009, kdy bylo rozhodováno o vazbě obžalovaného, a kde se zdejší soud o možnosti vyslechnout policisty zmiňoval.

Ruku v ruce pak jde nejenom původní doznání obžalovaného, ale zároveň nevěrohodnost jím uváděných důvodů, proč tak vypovídal, či kde v kritické době pobýval – to je na celé věci stěžejní. Lze tak postřehnout logický rozpor např. v tom, že obžalovaný na jednu stranu tvrdí, že po patnácti hodinách týrání se doznal (tedy vypovídal svými vlastními slovy), na druhou stranu uvádí, že jej policisté výpověď vlastně učili.

V této souvislosti také nelze přehlédnout – a zde odvolací soud navazuje na obdobné tvrzení soudu krajského, že policisté by obžalovaného jistě neučili tak nesmyslnou verzi, že se obžalovaný v bytě bránil fyzickému útoku poškozené, a to opakovaně, když se ho snažila zadržet (z jakého důvodu by tak činila, když po něm již nic nechtěla?!!). Je tak naprosto zřejmé, že prvotní doznání obžalovaného je ryze jeho verzi, která je pravdivá ve své, „prapodstatě“ – tedy v tom, že to byl on, kdo byl v bytě poškozené, kdo jí usmrtil a okradl. Další uváděné skutečnosti jsou přirozené takřka všem pachatelům – tedy snaha o minimalizaci násilného jednání, o minimalizaci dalšího protiprávního jednání (prohledávání bytu např.), jednoduše řečeno snaha o minimalizaci trestného jednání.

Ze záznamu DVD o prvním výslechu obžalovaného je zřejmé, že obžalovaný mohl říkat naprosto svobodně, co chtěl, působil spíše dojmem návštěvy – několikrát mu byla poskytnuta káva, voda, libovolně mohl kouřit. Výslechu byl přítomen jeho obhájce, jakož i státní zástupce. Proti protokolaci nebyly podány absolutně žádné námitky, protokol je ukončen podpisy všech zúčastněných osob s tím, že obžalovaný po jeho přečtení prohlašuje, že obsah protokolu souhlasí s jeho výpovědí a nežadá provedení oprav ani doplnění.

Zcela jednoznačně usvědčující je záznam DVD o prověrce výpovědi obžalovaného na místě činu. Skutečností je, že s nalezením předmětného domu měl obžalovaný určité problémy, nakonec však dům určil. Uvnitř domu se však pohyboval již víceméně suverénně. Když měl označit nejprve byt poškozené, šel sám zjevně podle své vůle do druhého patra, když byty v prvním patře minul naprosto bez povšimnutí, ve druhém patře pak naprosto samozřejmě zahnul k bytu poškozené. Vrchní soud dodává, že nejde snad ani tak o barvu jmenovky na dveřích bytu poškozené, neboť z videozáznamu je zřejmé, že tu nemohl obžalovaný v době, kdy ke dveřím zahýbal, vůbec vidět, neboť je kryta rohem stěny, teoreticky však mohl vidět čtvercovou tabulku velikosti cca 15 x 15 cm na stěně proti schodům, kde byla napsána dvě jména, jedno z nich je jméno poškozené (jedná se o nyní obhajobou zmiňovanou tabulku za účelem patrně informace o úklidu v domě). Nelze

však zapomínat na to, že obžalovaný i u hlavního líčení uvedl, že jméno si přečetl na štítku na dveřích (!).

Vrchní soud je dalek toho odhadovat, nakolik jméno poškozené mohl v dané chvíli obžalovaný přecíst, podstatné je však to, že po krátkém, rozhodně nikoli zkoumavém pohledu dopředu (kdy před ním mu ještě v rozhledu nepochybně stínil policejní kameraman) zatočil obžalovaný,, automaticky“ ke dveřím poškozené.

Naprosto veškeré pochybnosti odpadnou při pohybu v bytu poškozené, kdy obžalovaný ještě v předsíni prohlásil, že poškozená šla do kuchyně, a ukázal na předmětnou místnost, ač v té době, pokud by byl v bytě poprvé, by nemohl vědět, že jde o kuchyň, dále zcela suverénně ukazoval, kam šla poté poškozená a on za ní, a když došli do dalšího pokoje, prohlásil zcela spontánně:,, ...tadyhle v té místnosti... (rozhlédl se) ...prostě tady to je jinak, no..“ Dále sám od sebe prohlašoval, že tam byly dvě postele, a ukazoval na místo, kde se postele skutečně dříve nacházely. Kdyby nic jiného, tento moment je zcela jednoznačný a usvědčující, s nemožností ze strany obžalovaného ho jakkoli (věrohodně) vysvětlit.

K tomu lze ještě dodat, že byt poškozené je poměrně členitý, s více dveřmi např. i v jedné místnosti, přičemž obžalovaný se v něm zjevně pohyboval dosti jistě, a to zejména při předvádění toho, kdo kam šel. Vrchní soud konstatuje, že pokud by policisté obžalovaného vše,, učili“, jak tvrdí, pak při své skutečně maximálně zcela průměrné inteligenci a osobnosti deprivované alkoholem by si obžalovaný veškeré složitosti a podrobnosti bytu poškozené, jakož i události, které se tam staly, zapamatovat a reprodukovat tak, jak činil, prostě a jednoduše nemohl. O tom svědčí i jeho zcela nevěrohodná vyjádření v průběhu jeho výslechu u hlavního líčení.

To jsou tedy zcela nejdůležitější důkazy a skutečnosti, na základě kterých lze uznat obžalovaného vinným. Nejsou však naprosto osamoceny, ale jsou doplňovány důkazy dalšími, ke kterým je nutné uvést, že pokud obžalovaného byt nepřímou neusvědčují, pak jej ani jeden z provedených důkazů nevyvíňuje.

Jde zejména o výpovědi matky obžalovaného – [jméno] [příjmení], která u hlavního líčení vypovídat odmítla, a v přípravném řízení za účasti obhájce obžalovaného uvedla ke konkrétnímu datu 15. a 16. 11. 2008, které si pamatovala v souvislosti s výbuchem plynu (došlo k němu dne 16. 11. 2008 v 7,30 hodin), že ví,, zcela bezpečně, že [příjmení] (t.j. obžalovaný) tento víkend u mne doma nebyl“. Vyvrací tak verzi obžalovaného, kde se nacházel.

Stejně tak činí svědek [příjmení] ve své výpovědi, rovněž s odkazem na tvrzení obžalovaného, že byl také u svědka. Tyto dvě výpovědi tedy obžalovaného usvědčují nepřímou, když vyvracejí jeho změněnou výpověď stran míst jeho pobytu ve dnech 15. a 16. 11. 2008.

Pokud jde o další namítané svědecké výpovědi, svědkyně [příjmení] byla vyslechnuta u hlavního líčení, v němž mimo jiné zcela vyvrátila výmluvy obžalovaného z jeho předcházejícího výslechu (např. o krvavém koberci). Jinak po výsledku svědkyně nebyly žádné dotazy a připomínky, takže není zřejmé, čeho se nyní obžalovaný domáhá.

Svědkyně [příjmení], která byla vyslechnuta u hlavního líčení, samotného obžalovaného přímo usvědčit nemůže – neviděla ho. Jinak však uvádí takové skutečnosti, které by mohly svědčit i o tom, že obžalovaný v bytě poškozené strávil noc – nelze nepodotknout, že by na tom nebylo vůbec nic divného, s přihlédnutím k tomu, že obžalovaný neměl v té době kde bydlet. Jde o to, jestli zvuky, které slyšela, pocházely skutečně z bytu poškozené. V každém případě ani na tuto svědkyni nebyly ze strany obhajoby a obžalovaného u hlavního líčení žádné dotazy a připomínky, takže opět není zřejmé, jaké další úkony stran svědkyně by si nyní obžalovaný představoval.

Výpověď svědkyně [příjmení], kterou obhajoba velmi akcentuje, je zcela nedůležitá a se samotnou věcí může, ale také nemusí mít vůbec nic společného – svědkyně popisuje, že dne 16. 11. 2008 kolem 18,30 hodin se jí před vchodem do domu v ulici Klumparově 567 (poškozená bydlela

v čísle 572) ptal nějaký muž, jestli tam bydlí nějaký [příjmení]. Irelevantnost takového svědectví je snad zcela zřejmá.

Obdobně v podstatě zcela nedůležité jsou svědecké výpovědi [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení], které obhajoba také výrazně akcentuje a v doplněném odvolání namítá, že tito svědci nebyli vyslechnuti u hlavního líčení. Odvolací soud je nucen konstatovat, že s ohledem na poměrnou nedůležitost jejich výpovědí to jistě nebylo nutné, navíc jejich výpovědi byly za souhlasu stran – tedy i obžalovaného – u hlavního líčení přečteny, a to bez jakýchkoli připomínek. V této souvislosti nezbyvá než opět připomenout kontinuitu obhajoby, pokud si nyní obhajoba vytvořila novou taktiku, není to vinou soudů, když citované svědecké výpovědi byly provedeny zákonným způsobem, a byla jim přisouzena odpovídající důležitost. To samé platí o potencionálním svědku [příjmení].

Na druhou stranu není třeba přeceňovat údaje z výpovědí manželky obžalovaného, a skutečnosti stran vysílaného televizního pořadu. Tyto důkazy by k uznání viny obžalovaného jistě nestačily, a ani k němu výrazným způsobem nepřispěly.

Skutečnost, že i jinak nebyly v bytě poškozené nalezeny důkazy, které by obžalovaného přímo usvědčovaly (otisky apod.) lze vysvětlit i tím, že obžalovaný sám uváděl, že se snažil stopy po sobě zlikvidovat – viz používání utěrky, jak o ní mluvil, kterou pak odnesl.

Při hodnocení věci a provádění důkazů se krajský soud dopustil pouze jednoho pochybení, obhajobou nyní právem namítaného – výsledky fyziodetekčního vyšetření v současné době skutečně nejsou brány ani jako nepřímý důkaz, ale jako jistá indicie a další vodítko pro orgány činné v trestním řízení, zpravidla přípravném. Nebylo proto namístě, aby jej krajský soud prováděl a jakýmkoliv způsobem hodnotil. Jedním dechem je ovšem nutné dodat, že tato skutečnost by nemohla mít rozhodující a ani podstatný vliv na posouzení celého případu.

Shromážděný spisový materiál tak dle názoru vrchního soudu dovoluje s naprosto dostatečnou mírou jistoty obžalovaného za pachatele označit. Právní posouzení jeho jednání jako trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. h) tr. zák. je zcela namístě, útok vůči poškozené byl samozřejmě zcela likvidační, směřující toliko k jejímu bezžítí. Majetkový motiv do jednání obžalovaného zcela zapadá a nabízí se, navíc se k němu obžalovaný v podstatě doznává (samozřejmě ve své předcházející výpovědi).

Jestliže vrchní soud nezjistil s odkazem na shora uvedené žádné pochybení stran rozhodnutí o vině, pak poněkud jinak je to ohledně ukládání trestu. Výjimečný trest odnětí svobody, za použití § 29 odst. 2 tr. zák., není namístě, neboť nejsou splněny zákonné podmínky citovaného ustanovení. Podle citovaného ustanovení lze takový trest uložit pouze tehdy, jestliže stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost je velmi vysoký nebo možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena.

Možnost nápravy pachatele v tomto případě obzvláště ztížena není – obžalovaný je opakovaně trestán, ale pro odlišnou, v podstatě bagatelní trestnou činnost, nikoli násilnou a majetkovou. Možnosti resocializace hodnotí znalecký posudek z odvětví psychologie jako spíše průměrné. Veškerá tato posouzení rozhodně nesplňují podmínku § 29 odst. 2 tr. zák.

Nelze ani uzavřít, že by společenská nebezpečnost zažalovaného jednání byla, „velmi vysoká“ – samozřejmě při obvyklém právním výkladu tohoto pojmu. Jak již bylo uvedeno, obžalovaný není mimořádně nebezpečným pachatelem, skutečnost, že se dopustil vraždy na staré bezbranné ženě, je dostatečně vyjádřena v materiální podmínce pro použití druhého odstavce § 219 tr. zák., nutně musí být vyjádřena též ve výměře trestu, stejně tak způsob usmrcení – krajský soud ovšem nepoužil jiný hodnotící moment (např. vraždu spáchanou zvláště surovým způsobem). Lze tak konstatovat, že obžalovaný se dopustil, „běžné“ loupežné vraždy, kdy stupeň společenské nebezpečnosti je zvyšován jeho trestní minulostí i tím, že se jí dopustil ve zkušební době podmíněného odsouzení, a to na staré bezbranné osobě. Tyto skutečnosti signalizují nutnost

uložení trestu při horní hranici zákonné trestní sazby, avšak běžné, nikoli použití ustanovení o trestu výjimečném.

Z těchto důvodů vrchní soud výrok o trestu zrušil a obžalovanému uložil podle § 219 odst. 2 tr. zák. trest při horní hranici zákonné trestní sazby (ze shora uvedených důvodů), a to v trvání čtrnácti roků, přičemž musel přihlídnout i k tomu, že v úvahu bude přicházet rozhodnutí o tom, že obžalovaný vykoná podmíněně odložený trest odnětí svobody v trvání deseti měsíců z rozsudku Okresního soudu v Semilech ze dne 17. 1. 2005 sp. zn. 4 T 141/2004.

Pro výkon trestu byl obžalovaný podle běžných zákonných podmínek § 39a odst. 2 písm. d) tr. zák. zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou, když podmínky pro zařazení do jiného typu věznice odvolací soud neshledal.

Pouze z opatrnosti se podotýká, že zrušením výroku o trestu byla také zrušena podmínka § 29 odst. 1 tr. zák., tedy že doba výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou se pro účely podmíněného propuštění do doby výkonu trestu nezapočítává.

Výrok o ochranném léčení byl v napadeném rozsudku uložen zcela v souladu se zákonem, a jako takový zůstal rozhodnutím odvolacího soudu nedotčen.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není řádný opravný prostředek přípustný.

Lze proti němu podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení

u Krajského soudu v Hradci Králové. Nejvyšší státní zástupce

je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to

ve prospěch i v neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost

výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může

dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové

podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Nutný obsah dovolání je vymezen v § 265f tr. ř.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v Brně.

Praha 10. listopadu 2009

JUDr. Martin Zelenka
předsedkyně senátu